

S' Avenis.

Num sol-4 ctos | Periòdich catalanista | Cucurulla i baixos

L'Almugàvar.

Hi ha qui fa derivar la paraula almugàvar de la veu hebraica *muhavar*; company, però la major part convenen en que 's deriva de la aràbiga *maghabr* que vol dir fogós, acompanyantla del article *al*, y ve à significar *al maghabr*, lo fogós.

Per esser almugàvar no's necessitava altra cosa que valor. Eran catatans, aragoneses, o sarracins, y 'l mateix se batián ab moros que ab cristians; sa paga consistia tant sols ab lo botí y riquesas que prenian dels venuts.

Lo traje estava en armonia ab sas salvatges coshums. Un ret de fil-ferro 'ls cubria 'l cap, y vestian per unich ropatge una especie de camiset lligat à la cintura per una ampla corretja, la qual aquantava un coltell ó un punyal; uns botins y esclops de cupro resguardavan sos peus y camas; un dart llençador à la mà, y lligada

ab una cadena al cos, a una conca llençadora que en combat tiravan y recullian continuament; y per fi, anavan provehits d'algunes flechas, un sarrió per la vianda y botí que queya à sas mans y d'un esquer pera calar foc abont convingues.

Cada companyia d'almugàvars era manada per un adalit, paraula derivada de la veu aràbiga *dalil*.

Estos homes torrats del sol, d'aspecte salvatge, de cabell embrollat que 'ls hi queya demunt las espatllas; son los que al crit de, *desperta ferro!*, ajudaren als sicilians contra 'ls francesos, y 'ls que castigaren la falsetat de Andronic Paleòloch, fentse amos de son imperi y posantlo durant vintanta anys baix lo domini de la Corona d'Aragó ó sia dels reis catòlics.

¡Aden!

Aden ninta del cor volguda aden mon angel, estel d'amor que l'esperansa ja tinch perduda

de que m'aimavas ab tot lo cor!

Desota l'ombra de frondós roure
ahir cantavas ab ayriós tò,
lo vent sas fullas ne feya moure'
al compas sempre de ta cansò.

Lo riu apenas ne murmurava,
ni refilava lo rossinyol;
jo tas canturias foll escoltava,
amorós bàlsam, unich consol.

Avuy hi escoltas mon plany
sens peria,
freda contemplas mon grandolor,
m'anima tusta desencadena
ja qu'es esclava de ton amor.

Ullure allavoras de ta hermosura
per més qu'en ella mon cor s'hi fon,
aniré en busca plé d'amargura
d'un altra terra... d'un altre mon!

Adieu nineta del cor volguda!
adieu mon angel, estel d'amor
que l'esperansa ja tinch perduda
de que m'aimavas de tot lo cor.

J. Massó y Torrents.

¡Nuria!

Potser no hi ha altra ermi-
ta en tot Catalunya que tinga
un camí tant pintoresch com
la de Nuria.

Per de prompte tota la exten-

ció que la rodeja es capassa d'
inspirar las millors concep-
cions d'un artista.

Per un cantó la Vall de
Ribas presenta à la vista
sos espectaculars turons y sos fron-
dosos boscos, no cal descriu-
rer la hermosura del pai-
satje de la Cerdanya, ni la
manera com impresionan
al cor los atrevits pics del
Pirineu.

De Ribas à Caraus lo ca-
mí no es més que pujada, y
despres d'haberse un esta-
riat contemplant las bellas
obras de la Naturalesa,
al arribar al derrer de dits
pobles, s'admira com en a-
quellas alturas, sos habitants
han fet brotar de la escarpa
da roca lo fruit de sa suhor.

Je Caraus en arriunt pu-
ja de punt lo pintoresch de
la extensió que domina la
vista. Juan s'es prop del
lloch denominat lo salt del
astre, per haberse tirat un
astre daltabais, se veuen
las grans cascadas que van
à formar lo riu Freser.

el cap d'una hora de ca-
minar apropimadament,
s'arriba al santuari.

Ullavoras tot cambia d'
aspecte; ja no's sent lo mur-
mull de l'aigua, ni's gosa
de la vista d'un hermós

paisatge. Un se trova dins d'un gran però estèril pla limitat per elevadas montanyas, y a cosa de 2000 metres d'altura sobre 'l nivell del mar.

La Mare de Deu de Nuri fou amagada, segons se diu, per Sant Gil apartantla de la invasió sarrahina, y trovada, com de costum, per un bou, junt ab una campana y una olla plena de fabas. Y es de observar com en plé sigle XIX, hi ha gent que hi va de molt lluny, y permaneix ab la festa ficada dins de l'olla per espay d'una hora, creyent curarse 'l mal de cap, y dona tantas batalladas com fills desitja tenir; apartant los recursos de la medicina, que prou ha fet més curas que miracles o sia casualitats la Verge de Nuri.

Nosaltres, que som amichs de desvanecer las preocupacions populars, que augmenta à proporció de la ignorancia, direm lo que 'ns sembla de las de Nuri.

Respecte de la campana la posem al costat de tantas altres ridiculesas à que porta 'l fanatisme. En quan à l'olla, si es questió de ficarhi 'l cap per un moment, la colloquem à la categoria de la campana; però al resar tres parts de rosari en aquella

posició, se fa molt palpable qu'obra en sentit contraproduhent puig en lloch de curar lo mal de cap pot empitjorarlo, perquè del poch ayre qu' allí entra, s'absorveix l'oxigen quedant una atmosfera molt pujada en hidrogen y per consegüent irrespirable.

La Mare de Deu de Nuri no es cap obra d'art ni molt menos, però en lo camari hi ha algun quadro bastant apreciable.

Novas.

En nostra excursió als Pirineus passarem per la històrica vila de Ripoll. No cal dir si dirigirem ab dalé los nostres passos envers lo Monastir, casa pairal dels que sentim ver amor à la terra catalana, y quan goig sentirem al veurer las obras de reconstrucció. La part del claustre que s'onderrocà en 1847, la vegerem reedificada, utilisant algunas bases y capitells antics. Llastima es que 'ls fustes s'ingor d'un color gris que no es cau ab los altres del claustre.

Ab tot y això, bé podem felicitar nos de que desapareisca l'estat ruinos d'aquell santuari, los que no menysprehem las glorias de nostras passadas gestas.

L'Alungávar.

Dis. iux. de Victor Beltri.